QORTI ~IVILI, PRIM'AWLA

Im]allef

Onor. Giannino Caruana Demajo LL.D.

Seduta ta' nhar il-{img]a 8 ta’ {unju 2001

Numru 8

~itazzjoni 965/1998

Ronald u Anna konju[i Brincat

versus

Nicholai Degiorgio

Din hija kaw\a dwar]abta bejn \ew[karrozzi li [rat fit-30 ta’ Di`embru 1997 fis-Salini, limiti tan-Naxxar.

I`-`itazzjoni tg]id illi dak in-nhar saret]abta bejn il-karrozza tal-marka *Pick-up Ford Sierra*, bin-numru LAE 286, misjuqa mill-attur, u l-karrozza tal-marka *FIAT Bravo*, bin-numru LAI 888, misjuqa mill-konvenut. Billi lill-karrozza ta’ l-attur saritilha]sara t’elf tliet mija u sbatax-il lira u]dax-il `ente\mu (Lm1,317.11), u l-attur qed ig]id illi l-]tija hija tal-konvenut, li, i\da, g]alkemm imsejja], baqa’ ma]allasx, l-attur feta] din il-kaw\a u qieg]ed jitlob illi l-qorti, wara li tg]id illi l-]tija hija tal-konvenut u tg]id illi d-danni ta’ l-attur huma ta’ elf tliet mija u sbatax-il

lira u]dax-il `ente\mu (Lm1,317.11), jew somma o]ra aktar pre`i\a, tikkundanna lill-konvenut i]allas id-danni bl-img]ax, flimkien ma' l-ispejje\, fosthom dawk ta' ittra uffi`jali tal-15 ta' Jannar 1998, b'\ew[ notifiki, u dawk ta' ittra uffi`jali ippre\entata flimkien ma`-`itazzjoni g]all-g]anijiet tal-Kap. 104 tal-li[ijiet kontra l-assikuratur tal-konvenut.

Il-konvenut ressaq l-e``ezzjoni illi l-]tija hija ta' l-attur wa]du, u g]alhekk il-konvenut ma g]andux iwie[eb g]ad-danni.

Il-]abta, kif imfissra mill-attur fid-dikjarazzjoni ma]lufa tieg]u, [rat hekk:

Hu kien g]addej mit-triq tas-Salini sejjer mill-Qawra lejn Ba]ar i`-~ag]aq. Billi ried jid]ol fi triq laterali fuq il-lemin tieg]u, naqqas, [ibed lejn in-nofs, xeg]el l-*indicator*, u waqaf jistenna sakemm ig]addi traffiku [ej mid-direzzjoni l-o]ra, *i.e.* minn Ba]ar i`-~ag]aq. F'dan il-waqt karrozzi li kienu [ejjin minn warajh qab\uh minn fuq ix-xellug tieg]u, billi kien lejn in-nofs tat-triq. Kif kien ilu ftit sekondi wieqaf, baqa' die]el fih minn wara, lejn il-lemin, il-konvenut, li bid-daqqa dawru u]abbtu mal-]ajt tax-xellug b'mod li l-karrozza ta' l-attur [iet t]ares lura mnejn kienet [iet.

Il-konvenut jirrakkonta ver\joni o]ra fid-dikjarazzjoni tieg]u:

Qal li mhux minnu li l-attur kien wieqaf jew li kellu l-*indicator* mixg]ul qabel il-]abta. I\-\ew[karrozzi kienu g]addejjin wara xulxin, ta' l-attur fuq quddiem u l-konvenut warajh, u, billi l-konvenut ried jaqbe\ lill-attur, wara li ra li ma kinux [ejjin karrozzi mid-direzzjoni opposta, fittex li jaqb\u minn fuq il-lemin. Hekk kif il-konvenut wasal xi pied 'il bog]od mill-attur, dan,]abta u sabta, kiser lejn il-lemin u]abat mal-konvenut.

Sewwa qal l-attur fin-nota ta' osservazzjonijiet tieg]u illi l-kwistjoni, essenzjal-ment, hija wa]da ta' kredibbiltà, u, billi ma xehed]add i\jed]lief

il-partijiet u s-sur[ent tal-pulizija, li, i\da, ma rax il-]abta ssir, il-qorti biex tara lil min temmen trid toqg]od fuq fatturi o[[ettivi b]al ma huma l-po\izzjoni tal-vetturi fit-triq wara l-]abta u n-natura tal-]sarat. G]andu jing]ad ukoll illi, billi l-oneru tal-prova qieg]ed fuq l-attur, jekk dan ma jirnexxilux jeg]leb dan l-oneru t-talbiet tieg]u ma jkunux jistg]u jintlaqg]u.

Il-qorti, wara li qieset il-fatturi li jo]or[u mix-xiehda, hija tal-fehma li ebda wie]ed mill-fatturi o[[ettivi msemmija mill-attur fin-nota tieg]u ma jwassal bilfors jew b'mod konvin`enti g]all-konklu\joni li jrid hu, b'mod illi jista' jing]ad illi l-attur g]eleb l-oneru tal-prova.

L-ewwel fattur imsemmi mill-attur huwa l-fatt illi d-daqqa fuq il-karrozza tieg]u hija fuq wara, kif juru r-ritratti[1] minnu esebiti. Dan juri, ig]id l-attur, li ma jistax ikun li d-daqqa]adha fuq il-[enb. Dan huwa minnu, i\da biex il-]abta [rat kif fisser il-konvenut mhux bilfors li l-attur ikun intlaqat fuq il-[enb. Seta' [ara li l-attur kiser lejn il-lemin u l-parti ta' wara tal-karrozza tieg]u [iet quddiem il-karrozza tal-konvenut, b'mod li l-ponta ta' quddiem tax-xellug tal-konvenut laqtet il-parti ta' wara fuq il-lemin tal-karrozza ta' l-attur. Fil-fatt ir-ritratt R2 juri li l-karrozza ta' l-attur intlaqtet fuq il-ponta ta' wara tal-lemin.

It-tieni fattur huwa l-velo`ità. Huwa minnu li jista' jkun li l-konvenut kien qed i[erri xi ftit meta laqat lill-attur; il-fatt, kif stqarr hu stess, li kien qieg]ed jag]mel sorpass ifisser li kien qieg]ed ja``ellera. Il-velo`ità, i\da, ma kinitx fattur fl-in`ident jekk il-]abta [rat kif fisser il-konvenut. Barra minn hekk, jekk, kif qal il-konvenut, l-attur ma kienx wieqaf meta [rat il-]abta, il-*momentum* ta' l-attur — u mhux biss tal-konvenut — seta' kien fattur biex il-karrozza tieg]u spi``at kif spi``at wara l-]abta, g]ax jista' jkun li bid-daqqa tilef il-kontroll.

Huwa minnu wkoll li l-fatt li l-konvenut, flok waqaf fejn]abat, mar jipparke[[ja

---

[1] Dokk. R1 u R2, *fol.* 72.

l-karrozza tieg]u, ma kienx]a[a g]aqlija, i\da ma tfissirx bilfors li l-konvenut, min]abba dak li g]amel wara l-]abta, g]andu jitqies li kien ja]ti g]all-]abta. Barra minn hekk, jista' jkun ukoll li tassew li fejn kienet il-karrozza tal-konvenut wara l-]abta kien ta' perikolu g]al traffiku ie]or, u kien g]alhekk li `aqlaqha.

Fattur ie]or imsemmi mill-attur hu li l-konvenut stqarr li l-attur ma kienx fuq in-na]a tieg]u tat-triq meta saret il-]abta, u dan juri, ig]id l-attur, illi l-konvenut ma g]arafx li l-attur kien qed isuq lejn in-nofs tat-triq biex idur lejn il-lemin.

Il-kliem li fil-fatt qal il-konvenut huwa dan:

> Meta lqattu ma kienx fuq is-*side* tieg]u tat-triq; mhux ser jieqaf f'nofs tat-triq jistenna karrozza [ejja min-na]a l-o]ra. Hu kien g]addej mill-istess na]a bil-mod, imbag]ad qabad u dar kollu f'salt u da]al [o fija.

Jekk jitwemmen il-konvenut, il-mod kif kien qed isuq l-attur ma kien jag]ti ebda sinjal univoku li ried jilwi lejn il-lemin.

Barra minn hekk, jekk l-attur irid ig]id illi l-konvenut kien imissu g]araf li l-attur ried jikser lejn il-lemin g]ax kien qorob lejn in-nofs tat-triq, dan isa]]a] il-ver\joni tal-konvenut meta dan qal li l-attur ma xeg]elx l-*indicator*: jekk tassew l-attur xeg]el l-*indicator* ma kellux g]alfejn jistrie] fuq il-fatt li kien qed isuq lejn nofs it-triq biex il-konvenut jifhem li ried jilwi lejn il-lemin.

G]al dawn ir-ra[unijiet, fil-fehma tal-qorti lill-attur ma se]]lux li juri li l-]abta [rat bi]tija tal-konvenut, u l-qorti g]alhekk taqta' l-kaw\a billi ti`]ad it-talbiet ta' l-attur, li g]andu j]allas l-ispejje\ [udizzjarji kollha.

Giannino Caruana Demajo
Im]allef

Connie Micallef
Dep. Re[.